

[266] Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte fredag den 26. november 1971 kl. 13.

Møtet ble ledet av formannen, H e l g e S e i p .

Til stede var: Borten (forfall), Unneberg (for Borten) forfall, Fredheim, Frydenlund, Granli (forfall) Arne Nilsen (for Granli) forfall, Annemarie Lorentzen (for Guttorm Hansen), Korvald, Otto Lyng, Margith Munkebye (forfall), Harry Hansen (for Margith Munkebye), forfall, Oftedal (forfall), Erling Petersen, Seip, Willoch, Ingvaldsen, G.A. Larsen, Magnus Andersen, Austrheim, Bakken, Aano (for Brommeland), Halfdan Hegtun (for Garbo) Aase Lionæs (forfall), Sonja Ludvigsen (forfall), Stray, Nybø (for Thyness), Ulveseth og J.A. Vikan.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Trygve Bratteli og statsrådene Kleppe, Handelsdepartementet, Treholt, Landbruksdepartementet og Hoem, Fiskeridepartementet.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet:

Fra Utenriksdepartementet: Ambassadør Sommerfelt, underdirektør Holland, byråsjef Arnesen og førstesekretær Ølberg.

Fra Handelsdepartementet: Ekspedisjonssjef Stokke

Fra Fiskeridepartementet: Ekspedisjonssjef Gundersen

Fra Landbruksdepartementet: Underdirektør Bergflødt.

Formannen: Før navneoppropet vil jeg gjøre oppmerksom på at vi kan regne med at det blir ringt for votering i Stortinget i løpet av dette møtet. Jeg har fått ordnet det slik at det kommer en betjent og varsler hvis vi ikke skulle høre klokkene ringe. Vi må i så tilfelle avbryte møtet en stund for å gå ned til votering.

D a g s o r d e n :

Forhandlingene med EF.

a) Fiskerispørsmålene.

b) Jordbruksspørsmålene.

Formannen: Dagsordenen er sendt ut og vil være kjent for medlemmene. Jeg gir ordet til handelsminister Kleppe, fungerende utenriksminister, som vil komme med noen kommentarer i tilknytning til det notat vi har fått tilsendt.

[267] Statsråd Kleppe: Vi har i de to siste ukene hatt kontakter med Kommisjonen både når det gjelder jordbruk og fiske. For jordbrukets vedkommende – for å starte med det – har man drøftet utkast til en protokoll vedrørende norsk jordbruk. Vi har i store trekk fått godtatt formuleringer som vi ønsker, bl.a. i forordet til denne protokoll. Jeg vil føye til at dette skjer fra Kommisjonens side uten noen forhåndsgaranti. De må i tilfelle gå tilbake og få godkjenning både når det gjelder jordbruk og fiske. Det jeg kan fortelle i dag, er fra våre kontakter med

Kommisjonen, altså med embetsmennene. Vi har ikke fått endelig reaksjon fra de politiske organer.

For jordbruket har vi fått formuleringer som innebærer at vi skal få varige særordninger, men det er litt strid om ordbruken på en del punkter. Stort sett skulle vi ha fått tilfredsstillende formuleringer, bortsett fra for et par punkters vedkommende, hvor en fremdeles har store reelle vanskeligheter. Her er det ikke bare snakk om formuleringsspørsmål, men hvor det er åpenbare reelle vanskeligheter.

Det viktigste punkt gjelder adgangen til å bruke prissubsidier for å gjennomføre den melkeordning som man i prinsippet er blitt enig om. Jeg minner om at De seks i sin erklæring av 3. november gikk med på at man skulle ha en særskilt melkeordning for Norge. Det man nå har drøftet, er derfor ikke prinsippet, men måten å oppnå målsettingen på. Fra Kommisjonens side har man oppfattet varig bruk av prissubsidier som et brudd på de prinsipper man ellers har i den felles landbrukspolitik. Det man er engstelig for, er den presedensvirkning dette kan ha for andre land. Man sier at et avvik som er tidsbegrenset, er noe som man kan gå med på. Men Kommisjonen – i hvert fall med det mandat den har i disse forhandlingene – har ikke kunnet gå så langt som vi mener det er helt nødvendig for å kunne gjennomføre en tilfredsstillende melkeordning. Her står man altså overfor en reell vanskelighet som det nå må forhandles om, og som vel antagelig bare kan finne sin løsning på det politiske plan. I og med at det dreier seg om prinsipper i den felles jordbrukspolitik som i en årrekke har skapt store interne problemer for De seks, kan man ikke gå ut fra at det er noe lett problem man står overfor.

Et annet punkt vedrørende jordbruket som det ikke har vært mulig å få noe tilfredsstillende tilsagn om, gjelder bidrag fra det felles landbruksfond, altså delvis fellesfinansiering av de særlige norske jordbruksordninger. Det gjelder å få en finansiering av jordbruksordningene som ikke på noen urimelig måte belaster den norske økonomi. Man kan si at det er et generelt problem å få en rimelig balanse mellom det en betaler inn i fondsordningen – det felles landbruksfond som for øvrig også dekker fiskeriene – og det som vi får tilbake av det. Dette blir muligens også en sak som må opp på det politiske plan. Hvorledes det skal gjøres, overveier forhandlingsdelegasjonen for øyeblikket. Det er mulig at man på møtet den 29. november ikke kommer noe særlig videre på det punktet. Man kan drøfte om man skal ta dette opp særskilt, eller om man skal knytte det til jordbruket. Det er mye som taler for det siste, hvis man får en tilfredsstillende markedsordning for fisk. Når det gjelder tilskudd fra fondet, vil Norge ikke være tilfreds med bare det man får gjennom de automatiske ordninger, der det ikke blir noen særbestemmelser for Norge. Problemet reiser seg i virkeligheten, slik som vi ser det, bare i forbindelse med finansieringen av de spesielle norske jordbruksordningene, som ikke blir noen del av den felles jordbrukspolitik, men kommer i tillegg til denne. Vi vil selvfølgelig forfølge dette spørsmål. Etter vår vurdering er dette ikke noe [268] lett problem, selv om det ikke er av samme vanskelighetsgrad som det førstnevnte, altså om adgangen til å bruke prissubsidier i forbindelse med melkeordningen.

En kan si at bortsett fra en del formuleringsspørsmål – jeg skal ikke her gå i detaljer – er det særlig de to problemer som jeg har nevnt, som nå gjenstår i forhandlingene om jordbruket. Ekspertene vil kunne fortelle om en rekke andre mindre spørsmål, men jeg tror ikke det er grunn til å bruke tid på det nå. De to hovedproblemer som gjenstår, gjelder altså adgangen til å bruke prissubsidier i forbindelse med melkeordningen for Norge, og et tilsagn i en eller annen form om å få fellesskapsmidler til delfinansiering av de norske særordninger for jordbruket.

Når det gjelder fiskeriene, har man også hatt tekniske kontakter med Kommisjonen. Som det har fremgått av norsk presse, har man hatt en betydelig fremgang når det gjelder markedsordningene, mens man derimot ikke har hatt en tilsvarende fremgang når det gjelder spørsmålet om adgang til fiske innenfor fiskerigrensen, eller – riktigere uttrykt – struktursiden av fiskeripolitikken. Disse forhandlingene har hele tiden vært ført under den forutsetning at intet endelig resultat er oppnådd før man er blitt enig om alt sammen. Det man til nå er blitt enige om, gjelder bare under forutsetning av at man blir enig om både markedsordningen og om struktursiden av fiskeripolitikken. Vi hadde på et tidligere tidspunkt trodd at man kanskje kunne dele dette opp, men det er etter hvert blitt helt klart, bl.a. ved et svar som Irland fikk under det siste ministermøte, at De seks binder løsningene for markedsordningen for fisk og struktursiden sammen til en enhet.

Her ble det ringt for votering i stortingsalen.

Formannen: Jeg beklager å måtte avbryte statsråden, men vi stortingsrepresentanter må gå ned i stortingsalen til voteringen.

Møtet ble avbrutt kl. 13.15 og satt igjen kl. 13.35.

Formannen: Møtet er igjen satt, og jeg gir ordet til handelsministeren for at han kan fortsette redegjørelsen.

Statsråd Kleppe: Da vi ble avbrutt, nevnte jeg den sammenheng det er mellom løsningen av markedsproblemene for fisk og løsningen av struktursiden. Jeg vil for øvrig gjerne nevne at vi kanskje kan komme i den situasjon at man også vil føye de gjenværende problemer i jordbrukssektoren til den endelige pakkelse som vi kommer til å stå overfor. Man kan i hvert fall ikke se bort fra den mulighet.

Under de tekniske drøftinger om fisk oppnådde vi positive resultater når det gjaldt markedsordningene, med det forbehold jeg nevnte om at det må bli enighet om alle spørsmål før det blir tale om en omforenet pakkelse. Det vil neppe bli tale om det på det førstkommende ministermøte. Vi måtte bryte av fordi vi ikke kom videre på struktursiden, men jeg vil allikevel nevne det som ble oppnådd vedrørende markedsproblemene.

[269] Vi fikk et tilfredsstillende resultat når det gjelder differensieringen av tilbaketrekningsprisen, altså at størrelsen av kompensasjonsbeløpet ikke skal påvirke den differensierte tilbaketrekningsprisen som man tidligere har gått med på.

For det andre fikk vi en løsning som vel kan sies å være akseptabel med hensyn til det viktigste av de gjenstående spørsmål når det gjelder markedsordningene for fisk, nemlig at produsentorganisasjonene skal kunne fastsette minsteprisen også over tilbaketrekningsprisenivået. På ministermøtet den 9. november fikk vi tilslutning til at produsentorganisasjonene skulle kunne fastsette tilbaketrekningsprisen også overfor ikke-medlemmer. Nå har vi fått samme tilslutning av Kommisjonen, også for nivået over tilbaketrekningsnivået, riktignok slik at Kommisjonen skal kunne fastsette en maksimalpris, altså en sikring kan man si – i og med at dette er et ledd i en felles politikk. Men det er kommet en klar forsikring fra De seks om at dette i tilfelle bare er en ren sikkerhetsventil som ikke vil ha noen praktisk betydning.

For det tredje har vi fått enighet om en formulering når det gjelder fiskemel og fiskeolje, riktignok ikke så sterk som vi ønsket den, men allikevel slik at det innebærer en forpliktelse til å innpasse også dette i den felles fiskeriordning, med de fordeler som det vil innebære for Norge.

For frossenfisk har vi fått en rimelig formulering også for de produsenter som fryser om bord på båter. Riktignok opprettholder De seks det forbehold som de tok på ministerrådsmøtet den 9. november, som binder innrømmelsen vedrørende frossenfisk sammen med det som blir resultatet på struktursiden. Men det er fra deres side sagt at hvis man får enighet om struktursiden, vil dette forbehold falle bort.

En har oppnådd enighet om en formulering når det gjelder eksportrestitusjoner. En har også fått en formulering når det gjelder størrelsen av kompensasjonen, som ikke gir oss det vi ønsket, men som i alle fall fører til at dette spørsmål blir tatt opp.

Det eneste spørsmål av betydning som kan sies å gjenstå uløst når det gjelder markedsordningene for fisk, gjelder den såkalte tilvirkerloven som ble vedtatt av Stortinget i år, og som gir fiskere og tilvirkere i Nord-Norge lovbeskyttede rettigheter når det gjelder saltet og tørket fisk. Det synes som om dette kan støtte an mot artikler i Roma-traktaten, men saken er ikke ferdigbehandlet, og vi vil forfølge den videre.

Så mye om markedsproblemene, der drøftingene i store trekk må sies å ha utviklet seg tilfredsstillende under de tekniske kontaktene med Kommisjonen. Derimot har man ikke kommet fram til noe tilfredsstillende resultat når det gjelder fiskerigrensespørsmålet. Man forsøker fra De seks å myke opp det opplegg man la fram fra Ministerrådets side den 9. november, men fremdeles slik at det formelt er tale om overgangsordninger. Slik som dette utviklet seg, fant vi at det ikke var mulig å oppnå noen enighet i de tekniske kontakter med Kommisjonen om dette spørsmål. Det er tvilsomt om man kan greie å finne en løsning her på annet enn det politiske nivå. Det som vil skje på ministermøtet den 29., vil [270] sannsynligvis bli at De seks i store trekk vil bli stående på det de stod på den 9. november, og at det ikke blir oppnådd enighet om de løsninger som nødvendigvis må inngå i en pakkelse, altså både om markedsproblemene og struktursiden for fisk. I og med at man ikke har maktet å finne fram til rimelige løsninger for begge disse delene av

fiskeriproblemene, vil man ikke legge fram nye resultater for noen del av saken. Men vil for så vidt skyve de innrømmelser som er gitt av Kommissjonen hen til senere drøftinger i håp om at man ved de videre forhandlinger skal kunne oppnå enighet om en full pakkelse.

I det hele tatt kan man vel i dag si at det mest sannsynlige er at det vil bli gjort meget små fremskritt om noen, fordi man nå i hvert fall for Norges vedkommende er kommet til den harde kjerne av problemene.

Det gjenstår altså – for å gjenta det – for landbruket spørsmålet om bruk av prissubsidier innenfor melkeordningen, og likeledes spørsmålet om bidrag av fellesskapsmidler til den norske jordbruksløsning.

For fisk gjenstår hele det kompleks som knytter seg til strukturforordningene, og som ikke kan tas ut som en bit av saken, men løses som ledd i en pakkelse. Vi vil selvfølgelig benytte de muligheter som foreligger, til igjen – både på selve ministermøtet i Brussel og i mer uformelle samtaler – å presentere vårt syn som vi har gjort det tidligere, og å presisere det ytterligere.

Når det gjelder de punkter som gjenstår, er det antagelig mest sannsynlig at vi ikke vil komme noe videre i form av enighet mellom partene på dette området. Britene presser meget sterkt på for å få en løsning på dette området, med sikte på å få undertegnet avtaler mellom søkerlandene og De seks før jul. Det er ikke helt klart hvorfor britene har slikt hastverk. Presset kommer ikke fra De seks, det kommer fra Storbritannia. Det kan i forhandlingene skape en del problemer hvorledes de to andre søkerland, Danmark og Irland, vil stille seg til dette. Det er ennå ikke helt klart. Vi skal ha et forberedende møte mellom de fire søkerland – med Storbritannia som innbyder – søndag kveld, hvor vi vil gå gjennom situasjonen. Hva som kan komme ut av dette, er det for tidlig å si noe bestemt om.

Formannen: Jeg takker for redegjørelsen. Hvis det ikke er flere som på det nåværende stadium vil ha ordet fra Regjeringens side, vil jeg gjerne spørre om følgende:

For det første: Er hagebruk regnet som et av de mindre punkter som handelsministeren refererte til, eller regner man med at man der har gjort fremskritt av betydning?

For det andre; for å gå over til fisk: Jeg har ikke oversikt over hva det vil si som står som punkt 7 i det fortrolige notat vi har fått sirkulert, der det heter at tilvirkerordningen ikke vil bli godkjent av Fellesskapet. Er det et vesentlig punkt, eller er det et punkt som er forhandlingsmessig akseptabelt, slik det står?

[271] Og endelig, for det tredje: Jeg har inntrykk av at britenes rolle i fiskerispørsmålet er blitt noe spesiell i og med at det, så vidt jeg skjønner, er fra britisk side at man har de største vanskelighetene med å komme fram på en rekke punkter i forbindelse med de norske krav og den norske forhandlingssituasjon, og i og med at en – om jeg skal bedømme det etter de tilfeldige kontakter jeg i det siste har hatt med diplomater fra EF-land her i Oslo – stadig blir møtt med dette: Dere får spørre britene om det, det er britene som kjører denne saken.

Statsråd Kleppe: Jeg vet ikke om landbruksministeren vil svare på det første spørsmål, og så vil fiskeriministerens kunne svare på det andre. Det tredje skal jeg kommentere til slutt.

Statsråd Treholt: Jeg har vært opptatt i Stortinget til for et øyeblikk siden, så jeg har ikke fått fulgt med her, men jeg kan si at for hagebruket gjenstår uoppklarte punkter.

Formannen: Kan man si at det har vært en fremgang siden sist, eller om det ikke har skjedd noe nevneverdig?

Statsråd Treholt: Noen fremgang må det sies å ha vært på alle områder. Det aller viktigste av de uoppklarte punkter er punktet som gjelder melkesektoren, men også for hagebruk gjenstår spørsmål som det må skværes opp i.

Statsråd Hoem: Når det gjelder dette som er nevnt under punkt 7. Tilvirkerorganisasjonen, er det klart at det svaret som foreligger, ikke er tilfredsstillende. Dette er ikke gitt opp som forhandlingsspørsmål. Vi vil ta det opp igjen og søke å få et bedre tilbud enn dette. Men det er klart at man kommer ikke videre her på kommisjonsbasis. Man må opp på det politiske plan.

Statsråd Kleppe: Dette spørsmål har Kommisjonen hatt meget liten tid til å studere. Den fikk, nærmest ved en feiltagelse, det dokument den hadde bedt om, meget sent, slik at den foreløpig ikke har kunnet gå så mye i detalj som ønsket på dette punkt. Saken er vel ikke helt moden for den endelige behandling på det politiske nivå ennå. Dette er et av de punkter som vil komme opp med det aller første.

Når det gjelder den britiske holdning til fiskerispørsmålene, tror jeg ikke vi skal forsøke å trekke fram noe spesielt land som vanskelig i denne sammenheng. Jeg er klar over at en fra fellesskapshold vil inngi oss den oppfatning at det er Storbritannia som er vanskelig og ikke de. Når man forhandler med Fellesskapet, kan man få en annen oppfatning. Jeg tror ikke man skal ha noen bestemt oppfatning av hvem som er vanskelig og ikke vanskelig. Det viktigste er at vi ennå ikke i forhandlingene har oppnådd det vi ønsker. Vi kan ikke legge noen vekt på slike rykter. Det som har vært De seks' ønskemål: – dette er vanskelig å fastslå i og med at det ikke skjer åpent – er at de først skulle [272] få en ordning med britene som var mindre vidtgående enn vår, og så skulle man være mer elskverdige overfor oss. Det er i all fall den fremstilling som er gitt overfor oss. Men vi har opparbeidet en viss skepsis når det gjelder slike ting, og vi har ikke villet tillegge slike rykter en avgjørende vekt i vårt forhandlingsopplegg. Vi foretrekker å forfølge våre synspunkter ut fra norsk synsvinkel uten å skjele for mye til rykter om hvem som er vanskelig og ikke vanskelig i denne forhandlingssituasjonen.

J.A. Vikan: Jeg har en merknad i forbindelse med at handelsministeren fortalte at det på jordbrukssiden står igjen to vesentlige punkter. Når det gjelder det første punkt, har Regjeringen sjøl i sitt opplegg sagt at det er av avgjørende betydning, og det er jo tindrende klart. Jeg går ut fra at Regjeringen fortsatt vil holde seg til dette i de videre forhandlinger.

Når det gjelder det andre punktet, tilskudd fra det felles landbruksfond, forstår jeg det slik at det er vanskelig å få noe bindende tilsagn. Men det er vel helt på det rene på den ene side at innbetalingene i fondet fra Norge er veldig store. På den annen side er det også på det rene, vil bli på det rene i all fall, at forbruket av fondsmidlene fra norsk side til markedstiltak vil bli meget lite. Jeg synes nok at den problematikken må kunne fremheves i stor utstrekning for i all fall å få mest mulig av fondet.

Det er også et par andre spørsmål jeg gjerne vil stille. Det ene gjelder hagebruk, som også formannen nevnte – det som gjerne kalles «den grønne sektor». Vi hørte hva landbruksministeren svarte. Jeg forstår det slik at det utvikler seg tilfredsstillende sett fra forhandlernes side. Et område har vi bare sett «touchet» i avisene, og det gjelder de veterinære bestemmelser. Vi har i vårt land en usedvanlig sunn og frisk husdyrbestand. Det skyldes i vesentlig grad at vi er framsynte. Vi har regler som gjør at vi ikke har fått inn sykdommer fra kontinentet. Det er også andre årsaker. Jeg vil spørre om man regner med å kunne opprettholde de veterinærbestemmelser vi har eksempelvis når det gjelder import av levende dyr. Det var det ene.

Det andre spørsmål ligger for så vidt i samme gate. Det gjelder næringsmiddelkontroll. Kan vi regne med å opprettholde de bestemmelser vi har når det gjelder forskjellige stoffer som i dag er aktuelle?

Vi kunne se i avisene forrige dagen at mange ikke er klar over hva floghavre er. Noen mente det var en danserinne, andre kom til at det var et ugress som het det. Forholdet er at ved import av såkorn eller andre plantemidler kan det bli en innblanding av dette. Kan vi opprettholde de bestemmelser som vi i dag har på dette området?

Statsråd Kleppe: Når det gjelder hr. Vikans spørsmål angående prissubsidier til jordbruket, er det et sentralt punkt for oss. Det er klart at det som vi tidligere har gitt uttrykk for, også er grunnlaget for våre videre forhandlinger på det punkt.

[273] Når det gjelder bidrag fra det felles landbruksfond, er vi helt enig i det resonnement som hr. Vikan gir uttrykk for. Vi vil bruke disse argumenter i de fortsatte drøftinger. Dette er et viktig uløst spørsmål som vi er nødt til å få en løsning på.

Veterinærbestemmelsene er fremdeles under drøfting. Vi har avlevert et langt memorandum hvor vi har forklart den norske situasjon og norske ønskemål på det punkt. Vi ligger her på en måte bak særlig Irland, for Irland er i samme situasjon som oss og er som et typisk jordbruksland viktigere enn oss i denne sammenheng. Irland har lagt en helt avgjørende vekt på veterinærbestemmelsene og gjort dette til et hovedpunkt i sine forhandlinger. Storbritannia har samme standpunkt, slik at på

dette punktet har vi meget sterke forbundsfeller i de andre søkerland. Vi har foreløpig ikke fått avklart dette, men det forhandles videre.

Når det gjelder næringsmiddelsektoren, er vel saken, håper vi, i det vesentlige i orden. Vi har fått vedtatt en prosedyre. Det er en del punkter hvor det er uoverensstemmelse mellom fellesskapsbestemmelsene og våre. Vi har nevnt våre ønskemål. Det vil bli drøftinger om dette etter at medlemskap er inngått, etter en bestemt fremgangsmåte. Dette skulle ikke innebære noen vanskeligheter etter vår mening.

Når det gjelder det siste spørsmål, om floghavre, har vi nettopp avlevert et innlegg om dette og pekt på betydningen av det som hr. Vikan var inne på. Vi har ennå ikke fått noe svar på det punkt.

Sverre Nybø: Det gjelder først punkt 7. Jeg vil gjerne få en klarhet om den uoverensstemmelse som der er nevnt, henger sammen med vår monopoliserte tilvirkerorganisasjon og Roma-traktatens bestemmelser om frivillig tilmelding til disse organisasjonene. Jeg vet ikke om fiskeriministeren vil svare på det.

Statsråd Hoem: Det henvises i notatet til Roma-traktatens spesielle bestemmelser om avvikling av monopoler og vi har oppfattet dette slik at Kommisjonen vil bedømme tilvirkerorganisasjonen som en ikke-konkurransforenlig organisasjon. Etter vår oppfatning dreier det seg om en spesiell organisasjon som i Roma-traktaten går under landbrukskapitlet, slik at vi mener at de bestemmelser som det her er henvist til, egentlig ikke er reelle i denne forbindelse. Derfor er det grunnlag for en oppklaring. Det er riktig som statsråd Kleppe sa, at Kommisjonene fikk detaljene i dette noe sent. Tilvirkerorganisasjonen ble først etablert i sommer. Det tok derfor lang tid før en dokumentasjon ble overlevert, så akkurat det spørsmålet er noe forsinket i forhold til de andre punkter som er tatt opp i forbindelse med markedsordningen.

Sverre Nybø: Det gjelder punkt 4. Frossenfisk og salg av frossenfisk. Det er for så vidt en differensiering mellom den frossenfisk som produseres på land og den som produseres om bord i de såkalte industritrålere. Det synes å [274] fremgå at disse ting er koblet sammen med strukturspørsmålene, med fiskerigrensen, og at man i all fall fra det nåværende fellesskaps side, eventuelt vil ta et annet standpunkt dersom det blir alt for mange unntak når det gjelder fiskerigrensene. Hva ligger det egentlig i dette?

Statsråd Hoem: Hvis jeg skal svare direkte, må jeg si det slik: Dette forbeholdet ble tatt av Ministerrådet i den erklæringen som ble lagt fram november, og det er klart at det ligger i denne formuleringen at det utøves et visst press på oss for å få oss til å godta strukturforordningen i den form den har. Vi har jo tidligere under forhandlingene lagt stor vekt på å få markedsordningen utvidet til å omfatte også frossenfisk som tilvirkes om bord på fiskefartøyer, for å sikre at våre landfryserier får en fair konkurransemessig stilling. Samtidig med at de har gitt et

positivt tilsagn på det området, har de tatt forbehold for så vidt gjelder strukturforordningen. Det er det som har skjedd.

Magnus Andersen: Jeg vil gjerne få stille et spørsmål – det er for så vidt rettet både til handelsministeren og fiskeriministeren: Hvordan ser man på spørsmålet om å akseptere det som nå synes å være lagt opp til fra De seks, at man når det gjelder fiskeripolitikken faktisk skal basere forhandlingene på en pakkelsning hvor man skal gi noe på den ene siden hvis man skal ha noe på den andre siden? Hvordan ser man på spørsmålet om i hvert fall på det nåværende tidspunkt å gå inn for en slik ny linje i forhandlingene? Jeg vil gjerne høre om det kan sies noe om det.

Statsråd Kleppe: Når det gjelder spørsmålet om en pakkelsning, er det noe som vi ikke er noe spesielt interessert i, men som selvfølgelig er i de andres interesse. Vi må bøye oss for det opplegg som kommer fra den andre siden. Vi kan ikke kreve særskilt reaksjon på enkeltpunkter hvor vi allerede har oppnådd innrømmelser – f.eks. når det gjelder markedsordningene for fisk – om de andre ønsker å la det være del i en pakkelsning. Hvis de velger et slikt utspill fra sin side, kan ikke vi gjøre noe med det.

Magnus Andersen: Det er vel for så vidt riktig nok. Men man må vel også ha visse synspunkter med hensyn til hvordan denne pakke skal være til slutt – fra norsk side i hvert fall?

Statsråd Kleppe: Det er klart at vi vil fastholde våre hovedsynspunkter i de gjenværende spørsmål. De er bortsett fra en del ting som i og for seg er viktige, men som ikke er av samme vanskelighetsgrad, spørsmålet om å få tillatelse til å benytte prissubsidier på melk og spørsmålet vedrørende fisket innenfor fiskerigrensen. Det er disse to problemene som er spesielt vanskelige og viktige. Det er mulig at spørsmålet angående tilvirkerloven kan vise seg vrient, men det vet vi ennå ikke. Ut [275] over disse relativt få problemene har vi ikke så mange uløste spørsmål tilbake. Det er ikke noe problematisk for oss å få oversikt over hvor våre interesser ligger, og vi er selvsagt interessert i å nå så langt som mulig på alle disse punktene. Vi må i alle fall fastholde det som er hovedprinsippene for oss, og vi har i virkeligheten lite å gå på i forhandlingene når det gjelder disse punktene.

Lars Korvald: Jeg har et spørsmål på jordbruksområdet. Det gjelder jordbruksfondet. Jeg har tidligere oppfattet det slik at det skulle være lettere å få midler av FEOGA om man valgte mellomlagslinjen istedenfor vernelinjen. Det er litt uklart for meg hvordan sammenhengen her virkelig er, når vi nå hører at man har vanskelig for å få midler fra FEOGA selv om man har valgt mellomlagslinjen som hovedsynspunkt.

Statsråd Treholt: Det er riktig at det er vanskeligheter selv om vi har valgt mellomagslinjen. Men dersom vi hadde valgt avskjermingslinjen, altså å holde jordbruket utenfor en felles landbrukspolitikk, ville vi i det hele tatt ikke hatt sjanser for å få penger av landbruksfondet.

Statsråd Kleppe: Får jeg bare føye til at det forhandlingene dreier seg om, er ikke hvor vidt vi vil få penger fra FEOGA. Det vil vi få hvis vi blir med i den felles markedsordning for fisk, og likeså når det gjelder jordbruket. Det forhandlingene dreier seg om, er en forhåndsgaranti om midler til våre norske særordninger for jordbruket. Vi regner med at vi etter all sannsynlighet vil kunne få slik støtte på bakgrunn av den målsetting som også De seks har lagt til grunn for norsk jordbruk, og som forutsetter norske særordninger. De har imidlertid på grunn av den form deres egen landbrukspolitikk har, vanskelig for å gi en slik forhåndsgaranti på grunn av at den vil få presedensvirkninger. Det er på dette plan diskusjonen nå føres. Jeg tror at vi i forhandlingene vil kunne få en form for tilsagn. Det vil antagelig ikke bli så sterkt som vi ønsker, men i alle fall tilstrekkelig til at vi senere skal kunne utnytte det i praksis for å få penger ut av fondet.

Lars Korvald: Mener handelsministeren at det som har vært nevnt her i dag, går spesielt på melkesubsidiene og den spesielle ordning vi har der, men ikke generelt på landbruksordningen?

Statsråd Kleppe: Når det gjelder støtte fra fondet, gjelder den generelt til våre ordninger. Det uløste spørsmål vi har igjen i forhandlingene, gjelder vår rett til å bruke prissubsidier, hva enten de er finansiert ved norske midler eller Fellesskapsmidler. Dette spørsmål er derfor ikke knyttet direkte til Fellesskapsfinansiering.

[276] **Sverre Nybø:** Jeg vil gjerne spørre, siden dette med pakkelsesløsning har vært brakt på bane, om det er meningen å ha to pakker, en for landbruket og en for fiskeriene, eller om det hele skal legges i én innpakning, og at eventuelt fiskerispørsmålene skal være med for å gjøre denne totalpakken mer tiltrekkende? Det kunne vel tenkes at man kunne legge disse sakene fram i to pakker og holde dem hver for seg, men så vidt jeg forstår, er det meningen å balansere det hele av med disse to hovedspørsmålene som blir kjernes spørsmål til slutt. Jeg vil gjerne høre om handelsministeren har noe å si i den anledning.

Statsråd Kleppe: Ut fra våre synspunkter er det ikke noe særlig gunstig verken med to pakker eller med én, fordi vi allerede har fått en rekke innrømmelser som vi gjerne skulle så å si hale i land for seg, og deretter ta de enkelte gjenstående problemer etter hvert. Løsningene får i praksis form av innrømmelser fra de andre, det er unntak og tillempninger av eksisterende fellesbestemmelser, slik at vår interesse ligger for så vidt ikke i å få pakkelsesløsninger.

Det som jeg sa, var imidlertid at vi allerede i dag står overfor den situasjon at for fiskeriene ønsker De seks en pakkedøsning som omfatter alle fiskeriproblemene, og at det er en mulighet – eller risiko, for å bruke det uttrykket – for at de i neste omgang vil trekke inn også de gjenstående jordbruksproblemer, slik at man får en stor pakke som omfatter alle våre gjenstående problemer. Hvor vidt dette vil bli tilfelle, vet vi ennå ikke. Det er ingen grunn for oss til å tilskynde til noen stor pakke, vil jeg si.

Jakob Aano: Det var eit spørsmål i samband med dette punktet om norske særordningar for jordbruket som statsråd Kleppe no igjen nemnte. Ut frå dei opplysningane ein får når ein les debatten som bølger att og fram i avisene om dette, er det då kanskje slik å forstå at problemet ikkje lenger er tilfredsstillande støtteordningar eller ikkje for jordbruket, men spørsmålet om måten denne støtte skal gis på?

Statsråd Kleppe: Det er vel egentlig det samme spørsmålet, fordi måten støtten gis på, er avgjørende for om vi oppfatter det som tilfredsstillende eller ikke.

Vi har sagt at vi vanskelig kan se at vi med vår struktur i Norge kan få en tilfredsstillende ordning når det gjelder melkeproduksjonen, uten prisstøtte. Nå har De seks på den annen side egentlig ikke gitt uttrykk for noen gjennomtenkt vurdering av hvorledes de har tenkt seg å løse problemet for den norske melkeproduksjon, som de i prinsippet har sagt seg enig i å løse. De har ikke kommet med noe detaljert utspill, men vist til den felles jordbrukspolitik og det prinsipp de hittil har hatt, om at man ikke skal ha produktbundne subsidier, altså ikke prissubsidier. [277] De har foreløpig ikke foretatt noen egentlig analyse av vårt problem, men vist til at de har vanskeligheter, ikke i første rekke i forhold til Norge, men på grunn av den presedensvirkning innrømmelser overfor Norge vil kunne få i andre deler av Fellesskapet, hvor jordbruket spiller en langt større rolle enn i Norge.

Kommisjonens folk – embetsmennene – er nødt til å si dette, og vi tror ikke vi kommer videre på dette plan. Her er det bare en politisk løsning som er mulig.

Formannen: Kan det antydes noen timeplan for eventuell sluttinnspurt hvis det blir tale om noen avgjørelse før jul?

Statsråd Kleppe: Vi hadde trodd at det var mulighet for nytt ministermøtet 13.-14. desember. Nå er det kommet melding om at det visstnok skal være et annet viktig møte på det tidspunkt, men ingen av de personer som der omtales, deltar vanligvis i disse møtene. Det gjelder nemlig Pompidou og Nixon.

Jeg vil foreløpig regne med at det blir et møte i midten av desember. Dette er helt uoffisielt, og foreløpig er det offisielle ønskemål at møtet den 29. november skal være det siste møtet. Vi har imidlertid allerede sagt fra i Brussel, og så vidt jeg skjønner har de forståelse for det, at det bør bli et nytt møte senere – i desember.

Formannen: Er det flere som vil stille spørsmål, eller som vil gi uttrykk for oppfatninger?

Halfdan Hegtun: Jeg vet ikke om det er tillatt å stille et mer generelt politisk spørsmål som går på selve fremgangen i forhandlingene og den virkning som en eventuell stillstand på et nytt ministermøte vil kunne ha på forhandlingsklimaet generelt og på europeisk presses kommentarer til og syn på Norges holdning, og selvfølgelig også innad på den hjemlige front. Så vidt jeg har forstått av handelsministerens redegjørelse til å begynne med, regner man nå med at det som skal gå ut etter ministermøtet mandag, for så vidt blir dakapo når det gjelder disse ting som man vet er vanskeligst. Det jeg da var interessert i ut fra en generell politisk vurdering av hele dette bildet, er: Hva vil det bli sagt i tillegg til det, og hvilke forventinger vil det kunne bli skapt om en eventuell fremgang på et nytt møte?

Jeg har inntrykk av at mange synes at dette begynner å trekke ut, og jeg har med stor interesse lest kommentarene, f.eks. i tysk presse etter den forrige omgang på ministerplanet, jeg tenker her på den mer generelle politiske side, virkningene av akkurat dette – er det mulig å si noe om det?

[278] Statsråd Kleppe: Vi er fullt oppmerksom på denne siden av saken. Vi tror det er viktig å ordlegge seg slik at vi oppfatter dette møte bare som et skritt videre i forhandlinger som for så vidt på flere punkter har vært positive, selv om vi ikke har greid å løse sentrale spørsmål, og ikke befester det inntrykk som en del europeiske aviser synes å ha av nordmennene, at vi bare sitter fast og ikke vil rokke oss.

Det er mulig dette også er ledd i et spill for å presse oss. Jeg vil ikke si som en tidligere statsråd sa, at nå er det nødvendig å holde kjeft, men heller at det er nødvendig å holde hodet kaldt og ikke la seg presse av den slags reaksjoner i europeisk presse. På den annen side er det viktig ikke bare overfor pressefolkene, men også overfor dem som arbeider i Brussel og som på mange måter har vist oss stor velvilje, å få dem til å forstå at vi arbeider alvorlig for å finne fram til løsninger, selv om vi selvsagt ikke kan gi slipp på det som er vitale interesser for oss.

Vi er ute etter å finne løsninger som er akseptable for oss selv, og som også de ut fra sine hensyn, kan akseptere. At det vil ta tid, er rimelig. Omtrent slik er jeg innstilt på å fremstille saken, for det er en riktig og sannferdig beskrivelse av situasjonen.

Formannen: Utenriksminister Thorn's antydning om at det kan tenkes forhandlinger til og med i januar, er ikke utelukket?

Statsråd Kleppe: Nei, vi utelukker ikke dette. Vi mener vi må ta den tid som mer nødvendig for å få et tilfredsstillende resultat for oss. Vi kan ikke begynne å snakke om at vi skal ha det hele ferdig til julekvelden eller noe slikt. Det må være helt sekundært i forhold til det å kunne få tilfredsstillende løsninger.

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

Møte fredag den 26. november 1971 k. 13

Formannen: Flere har ikke forlangt ordet. Jeg takker da for orienteringen og erklærer møtet hevet.

Møtet hevet kl. 14.15.